

VÝTVARNÁ VÝCHOVA v Rámcovém vzdělávacím programu (RVP) je součástí vzdělávací oblasti UMĚNÍ A KULTURA

Tato oblast umožňuje jiné, než pouze racionální poznávání světa. Odráží nezastupitelnou součást lidské existence, kterou známe pod pojmy - u m ě n í a k u l t u r a.

KULTURA odráží proces i výsledky duchovní činnosti, umožňuje chápat návaznost historických zkušeností. S tím je spojené zařazení každého z nás do společnosti ve které se tak stáváme její neoddelitelnou součástí (kulturou chování, oblékáním, prací atp...).

UMĚNÍ je proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými, než uměleckými prostředky.

V ý t v a r n á v ý c h o v a v RVP pracuje s vizuálními obrazy skutečnosti, které jsou jedinečným a nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence.

Kontakt člověka se skutečností je vzájemný vztah, který přetváří obě strany - tedy jak člověka samého, tak realitu, kterou poznává, prožívá, zobrazuje a sděluje.

Z o b r a z e n í s k u t e č n o s t i ve Výtvarné výchově a v umění **n e z n a m e n á p ř e n o s** (kopírování) jejího vzhledu, ale slouží k vlastnímu pojetí s nímž jsme schopni realitu vnímat a přijmout. To předpokládá porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti, které se odráží v tom co tvoříme a co zkoušíme (jak experimentujeme) při vzniku našeho vlastního výtvarného sdělení a **v ý t v a r n é h o m y š l e n í**.

Co řekli :

Igor Zhoř , 1928-2000, pedagog, výtvarný teoretik, spisovatel :

Cesta k výtvarnému myšlení nezačíná jen v oku a nekončí v hlavě. Začíná v srdci, které vzplanulo citem, začíná v mysli, která o světě rozvažuje, která hledá formu, aby našla výraz, výpověď poselství.....

Josef Čapek, 1887 –1945,malíř, grafik, spisovatel, výtvarný kritik :

...Zde je ovšem třeba říci, že příroda a umění jsou zcela různé věci. Příroda je dílem vesmíru, umění však dílem člověka. Příroda může být tak krásná jako umělecké dílo, umělecké dílo může být tak pravdivé jako příroda, ale jedno i druhé je zcela různé podstaty, která nemá být zaměňována.....

Paul Gauguin , 1848 – 1903, malíř, grafik (Francie, Tahiti)

... Když chce umělec opravdu tvořit, nesmí napodobovat, ale musí vzít prvky přírody a vytvořit cosi nového.....

Platí do současnosti výrok starořeckého filosofa Platóna ? (427 – 347 př. Kr. teorie o světě idejí)

„ Výchov v hudbě a dalších uměleckých činnostech je daleko účinnější výchovný nástroj než cokoli jiného, neboť rytmus a harmonie nalézají cestu do tajemných míst duše“

Je smysl pro krásu člověku vrozen ?

Dokážeme rozlišit „ krásné“ od „nekrásného“?

Platon dal svými myšlenkami podnět k vytvoření teorie o vlivu umění na výchovu a o vrozeném smyslu pro krásu.

Ve druhé polovině 20.stol. se výzkumu tohoto předpokladu věnovala Francis Raucherová se skupinami dětí od tří měsíců po tři roky.

Pozoruhodné výsledky se staly východiskem pro rozšíření pokusů, kterým se věnovaly vědecké týmy mnoha západních zemí. Teorie o vrozeném smyslu pro krásu byla potvrzena.

Brian JOSEFSON - geniální fyzik současnosti – nositel Nobelovy ceny, se od osmdesátých let dvacátého století věnuje (mimo jiné) ověřování téze starořeckých filozofů, že *krása a pravda jsou rub a líc téže věci*.

Spolu se spolupracovnicí **Francis CARPENTEROVOU** dospěli po mnohých ověřovacích testech a exaktním výzkumu k závěru :

Jsme nositeli hlubokého, skrytého estetického systému, který určitým způsobem souvisí se samým jádrem - těžištěm přírody; že náš vnitřní systém a příroda jsou úzce spjaty.

Stejně jako fyzik - při studiu atomového spektra - se obdivuje kráse jeho barev, které jsou projevem kvantových událostí, tak...

.... náš estetický systém nám sděluje, že je něco krásné a harmonické – je odrazem něčeho skrytého, estetického a nádherného v samém jádru přírody.

Estetický systém člověka a přírody se vzájemně doplňují a podle nejnovější „*teorie strun*“, lze považovat celý vesmír za projevy rezonancí nepatrných strun (10⁻³⁵), tedy něco, co se velmi podobá onomu tvrzení starořeckých filozofů, kteří říkají :

Tento vesmír je harmonický, tento vesmír ve svém nitru rezonuje, tento vesmír a my v něm jsme něco, jako drobná rezonující struna.

Karel Čapek - „O umění a kultuře“ (1907 – 1918)

„...Všechny dětské práce bez výjimky ukazují bohatost a živost představ, schopnost těšit se z věcí, kombinovat, vystihnout skutečnost, citově se vyslovit, zkrátka objevovat fakta v životě i v sobě.

V ý t v a r n é p r á c e malých dětí slouží k tomu, spoluvytvářet člověka i svět v nich samých.

Není cílem školy vychovat z dítěte profesionálního výtvarníka, nýbrž vnitřně bohatého člověka. Je to spíše hra než vyučování, spíše okouzlení než metoda, ale především je to živost sama. A zde je třeba říci, že není třeba žádné klasifikace, neboť nelze oznamkovat dílo duše.

Viktor Lowenfeld - pedagog a výtvarný teoretik. Do r. 1938 působil v Brně na škole pro nevidomé. Od té doby, až do své smrti, v USA.

„ Rozdíl mezi dobrým a špatným učitelem je v tom, jestli má či nemá schopnost a vůli naučit žáky samostatně myslet.“

„ Nemůžeme děti utvářet dle vlastní vůle, musíme je milovat a vychovávat co nejlépe, ale jinak je nechat na pokoji.“